

A sámsoni vendégfogadó és környéke

A Károlyi árvák vagyonszeírásából (1807. és 1814.) tudjuk¹, hogy a sámsoni vendégfogadó 1800-1801-ben épült Sámson falu korabeli tulajdonosa, Károlyi József jóvoltából: „*Ezen Vendég Fogado in annis 1800 et 1801 a' meg Boldogult Groff Károlyi Josef Ur által, a' keretése pedig hasonloul meg Boldogult Méltóságos Grofné Özvegységében épettetett.*”²

Elhelyezkedése kapcsán tudott, hogy a „*a' Spanalis Quartély Háztol³ északra, a' Vásárhelyi Barom járó pusztá szélíben, az Orosházi és Komlosi ország ut mellett*”⁴ volt található, azaz feltehetőleg a mai Szent János erdőben, az orosházi út mentén, észak felé fordulván, (tehát Orosháza irányába), a bal oldalon, a „*csend szigetén*”.

A „*csend szigete*” elnevezés Pleskonics Andrástól származik, aki *Mesél a szülőföld⁵* c. munkájában nevezi így e helyet, melyről elragadó líraisággal vall: „*Kérem, ha van kedvük, jöjjenek velem ezúttal is Békéssámszonba, a Száraz-érnek ahhoz az érdekes szakaszához, ahol a makai, erzsébeti és csomorkányi országútnak találkozásánál a vízfolyás egy nagy körsétát csinál, majd hirtelen déli irányba fordul. A „Nagyhajlás” néven ismert mederszakaszban ugyan már jó száz éve nem jár a Száraz-ér, mert nem sokkal a századforduló előtt, egy pár száz méteres átvágással, útját elterelték. Ily módon képződött az ember akaratából egy jókora sziget, amely a közvetlen szomszédságban levő paplak miatt a „Papkutykó” népies elnevezést kapta. A térszintnél jóval magasabb területen feltehetően sem korábban, szigetté válása óta pedig egészen bizonyosan nem folyt mezőgazdasági termelés. E vidék tehát gyakorlatilag ősvadonnak tekinthető, amely magán viseli elvadultságában is a háborítatlan természet minden varázsát. Csendes ez a sziget, mert szerintem alig vannak, akik megfigyelték volna szépségét. A meredek falú, ásott meder és az eliszaposodott holtág, mint egy védőgyűrű öleli körül a néhány hektárnyi erdőt, ahova csak az tud behatolni, aki valamelyest ismeri e tájat.*”⁶

Ma már csupán [Nepomuki Szent János szobra](#) tanúskodik arról, hogy a régebbi időkben ember is lakta e szigetet. A Nepomuki Szent János szobrot, a jelenlegit 1936-ban állították, amint az a *Historia Domusban* Nagy Mihály plébános feljegyzései között olvasható: „*1936 év nov. 1-én az ősrégi s az idő által megviselt nep. Szent Jánosnak a plébánia előtt levő szobrát újjal cseréltük ki és szenteltük fel ünnepélyesen. A szép szobor nagys. Sváb Lőrincz úr nemes lelkiségét és*

¹ Ld. a Szentesi Levéltárban [CsML. SzL. IV.A 4.8.11] az 1814-es összeírást, amely Wartenbergi Waldstein Erzsébet és Keglevich Ágoston halálát követően készült és a Magyar Országos Levéltárban [MOL P392 214 d. 63 pag.] az 1807-es összeírást, amely özv. Károlyi Józsefné Waldstein Erzsébet és gróf Keglevits Ágoston egybekeléskor készült. Mivel a két vagyonszeírás szinte szóról szóra egyezik, az 1814-es dokumentumnak csupán a címét változtatták meg – mivel 1807-ben gr. Wartenbergi Waldstein Erzsébet, 1814-ben pedig gr. Wartenbergi Waldstein Emanuel volt a gyám, – a dokumentumot 1807-ben keletkezettnek kell tekintenünk.

² In. *Károlyi árvák vagyonszeírása*, a továbbiakban K.á.v., CsML. SzL. IV.A 4.8.11, 7.p.

³ ispáni lakhely

⁴ In. K.á.v. 2-3.p.

⁵ Pleskonics András: *Mesél a szülőföld*, Gyula, 1991.

⁶ In. Pleskonics András: *Mesél a szülőföld*, Gyula, 1991., 14.p.

áldozatkészességét hirdeti. Ő volt kegyes a szobrot az „Ecclesia Rt.”-nál megrendelni 230 pengő árban valamint a talapzat elkészítésének költségét /:39 pengő:/ fedezni.”⁷ Az idézett szövegből nyilvánvalóvá válik, hogy itt, a vendégfogadótól nem messze, egy ősrégi Nepomuki szobor állott, talán még a 18. századból való.⁸

Tudjuk: itt állt, talán éppen a vendégfogadó szomszédságában, a paplak is, melyet 1860-ben építettek⁹, és 1953 januárjában bontottak le, amikor ifj. Olasz Ernő, régész föltárta az elbontott paplak helyén Sámson Árpád-kori templomát és temetőjét¹⁰, melyet sajnos egyetlen írott forrás, oklevél sem említ, mégis, az itt talált téglák megegyeznek a szegedi XI. század közepéről származó Szent Demeter templomból ismert téglaméretekkkel¹¹, ami arra utal, hogy igen korán létesült itt egyház, tehát rendkívül régóta lakott területről van szó. Ha arra gondolunk, hogy Szent István király 1030-ban alapította a csanádi püspökséget, illetve uralkodása alatt törvénybe iktatta, hogy minden tíz falu állítson egy templomot, időben igen közel vagyunk ezen eseményekhez, és nem lehetetlen, hogy Sámson, illetve fennálló elődje, már ekkor létezett. A néhai paplak mellé a „csend szigetén” később iskola is épült.

Itt állt a közelben a kettős szárazmalom, mely jellegzetes építménye volt a 18-19. századi Sámsonnak: „*Kettős Malom a' Vásárhelyi Puszta szélében a' Vendég Fogadotul Dél felé a' szároz Ér parton Két kerékre Két Malom Házak egy fedél alatt melLyeknek egygyike Kását tsinaló MaLom Ház, a' másika Lísztelő Malom ház alol 5 sor Zsindellyel /:a' malom házak nélkül:/ vert nád fedél alatt jó fenyő sátor fákra vagyon fel rakva.*”¹² Mindkét katonai felmérés térképei jelölik a sámsoni kettős szárazmalmot. Ami bizonyos: a mi vendégfogadónk a malom közelében, mellett helyezkedett el, és minden bizonnyal, legalábbis a Károlyi árvák vagyonszeírása ezt állítja, attól északi irányban. Valahol a mai omladozó Családi tanya környékén kellett lennie.

Sajnos mára se vendégfogadó, se kettős szárazmalom, se paplak, se iskola nem maradt. Nyoma sincs ezeknek az épületeknek. Helyükön mindent beborító erdő, bozót és gyom burjánzik. A fogadó megsemmisülésének körülményeiről semmit sem tudunk, utolsó információnk felőle 1826-ból¹³ származik.

A vendégfogadó nem volt elhanyagolható méretű. Terjedelmes épület lehetett, melynek téglalapra épített vályog kerítését gróf Károlyi Józsefné gróf Wartenbergi Waldstein Erzsébet özvegye idején építtette 1804-ben.¹⁴ A fogadó helyiségei:

7 In. Historia Domus Békéssámson I. kötet, 44. oldal, Békéssámsoni Római Kat. Plébánia, Békéssámson, Hősök tere 4.

⁸ Nepomuki Szent János (1340-1383) a hidak szentje, s a gyónás vértanúja, Közép-Európa legismertebb szentjei közé tartozik. A barokk népi vallásosság kedvelt alakja. Prága érseke volt, akit IV. Vencel király féltékenységében arra próbált kényszeríteni, hogy a gyónási titoktartást megszegve árulja el, hogy mit gyónt felesége, a királyné, akire betegesen féltékeny volt, ám János érsek ezt megtagadta. Ekkor Vencel megkínóztatta, majd a Moldva folyóba dobatta. A sírjánál később rendkívüli események történtek. 1729-től szent és Csehország patrónusa, Magyarországon a barokk népi vallásosság jeles alakja, a haldoklók, a gyónási titok, a vízen járók (dereglyések, vízimolnárok, stb.) védőszentje. Papi ruhában, vállán hermelin paláttal, fején birétummal, karján feszülettel ábrázolják. Ld. www.katolikus.hu/szentek; www.mek.oszk.hu

⁹ Ld. Ifj. Olasz Ernő: *Középkori leletek Békéssámsonon*, In. Archeológiai Értesítő, 1957., 212.p.

¹⁰ Ld. uo. 212.p.

¹¹ Ld. uo. 214.p.

¹² In. K.á.v. 8-9.p.

¹³ Ld. MOL, P392 214 d. 63 pagina, *Köt Levél*

¹⁴ Ld. K.á.v., 3.p.

„Vagynak benne 1 folyosó, 1 konyha, 1 Bor ivó, 1 korszáros, 1 Vendég Szobák, Kamara, Pintze, Árnyék szék által ellenében Kotsi állás, az Udvaron kívül egy itató Kút.”¹⁵

A vendégfogadó folyosója a leltár szerint kilenc *kőlabon*, zsindey fedél alatt állt, az alja földből tapasztott, felül deszkázott volt. A konyha a folyosóról nyílt egy festett, dupla szárnyú fenyőajtón keresztül. Az ajtó felett üvegablakokat találhattunk, melyek a megfelelő világítást szolgálták. A konyha téglázott, felül deszkával padolt volt. Benne egy főzőhely, fenyő deszkával elrekesztve. A főzőhelyen téglá tűzhely állt boltíves téglakémény alatt. A konyha keleti oldalán az ajtó feletti ablakhoz hasonló ablak szolgált a világosság biztosítására.

A borivó helyiséget a konyhából fűtötték, a konyhából nyílt. A borivónak saját, fenyőfa korláttal keretezett, földből készült kemencéje volt, valamint három darab négyfelé nyitható üvegablaka. Az ablakokat kívülről festett deszka táblák védték. A helyiség alját deszkával padolták, a plafonját szintén.

A kocsáros szobája a konyha jobb oldalából nyílt festett és faragott deszka ajtón keresztül. Ezt a helyiséget is a konyhából fűtötték. Két darab négyfelé nyíló üveg ablaka volt. Az egyik, a puszta felőli ablakon festett deszka „*toló tábla*” volt található. A helyiség alul és felül „*deszkával padolt*” volt.

A pince a kocsáros szobájából nyílt egy deszka ajtón keresztül, és az *ambitus*ról (oszlopos, egyik oldalán nyitott folyosó, tornác) szintén nyílt a pincébe egy kétfelé nyitható fenyőajtó, „*ahol a borok leeresztődnek*”. A gátorba (a pince boltozott előterébe) 13 fa lépcsőfok vezetett, benne két vakablak deszkapalcokkal ellátva. A pince boltíves volt, szelelő ablakokkal, benne 300 akóra való két sor ászokfa. Kiszámolhatjuk, hogy a 300 akó 16290 liternyi kapacitást jelentett.¹⁶

A vendégszobáról a következő információkkal szolgál a leltár: a „*külső ambitusról*” nyílt egy dupla, festett fenyő ajtón keresztül egy „*belső ambitus*”, ahonnan a belőle nyíló vendégszobát fűtötték. E „*belső ambitus*” téglázott, felül deszkával padolt volt, benne egy kőből épített kémény. Ebből nyílt a vendégszoba egy festett, faragott fenyőajtón keresztül, mely fölött szintén kétfelé nyíló üvegablak szolgált a világításra. A vendégszobában közönséges földkályha állt.

A kamra szintén a külső tornacról nyílt kétfelé nyíló festett fenyő ajtón keresztül, mely fölött üvegablakot találhattunk. A kamra alját 1813-ban téglával kirakták, fölül deszkázott volt.

Az árnyékszéket az épület déli végén találhattuk az „*annya fedélnek foglalatjában*”, két székre, alul téglázott, felül deszkázott helyiségben.

A padlásra az árnyékszék mellett 13 lépcsős fenyő garádicson lehetett feljutni. A padlás közepes állapotú 1807-ben a leltár szerint, a két vége deszkázott, hat szelelő ablaka van.

A „*kocsi állás*” téglá alapon épült vályog falakra, a kapu felett pedig a teljes magassága téglából rakott. Zsindey tetős, négy szelelő ablakkal. Belül félig padolt. A fedelet 6 téglaoszlop tartja. 40 lóra való zabló (a fogatolt jószág etetésére szolgáló berendezés) található benne. Déli és északi végén is kétfelé nyíló, fenyődeszkából

¹⁵ In. uo.

¹⁶ 1 magyar akó = 54,3 liter

készült, tolózáras, magas kapukkal rendelkezett. Az északi kapu felett volt „széna hányója”.¹⁷

A vendégfogadót tágas udvar vette körül, amely téglalapra épített vályogfalakkal volt bekerítve. 528 négyszögölnyi kiterjedésű udvaráról tesz említést a vagyonelejtár¹⁸, ami 1899 m²-nyi területet jelent. Ez nagyjából egy átlagos sámsoni telek mérete másfélszer. Mindez téglalap alakú vályogfalakkal körbekerítve, északi és déli oldalán két impozáns nagykapuval.

A vendégfogadó nem tévesztendő össze a *sámsoni* vagy *nagyhajlasi csárdával*, mely korábbi keletű, kisebb, egy kissé északabbra helyezkedett el, és amelyről ugyanez a leltár, a Károlyi árvák vagyonelejtára részletesen beszámol.¹⁹ A vendégfogadó egyértelműen rangosabb, előkelőbb hely, és újabb is, mint a csárda, ez már az 1807-es leltár szövegéből is kirajzolódik.

A sámsoni vendégfogadót a tulajdonosok: a Károlyi grófok – rendszerint háromévente – haszonbérbe adták: „*a' hol is a' Méltóságos Uraság maga méreti az Italokat, a' Kortsmáros fizett a' konyha és állás árendában esztendőnként 45 forintokat Kinek is a' Vásárhelyi Szállás földek között vagyon engedve ½ sessio*²⁰ *Kaszálló.*”²¹ Bérleti díja tehát 45 forint volt egy évre 1807-ben.

Az 1818. évből való bérleti szerződés 3 évre szól. Ponery [?] János nevű bérlővel köti a tulajdonos 1818. Szent György napján.²² A tulajdonos ekkor: Wartenbergi gróf Waldstein Emanuel. Károlyi József, Sámson korábbi birtokosa – a 4. generáció a falunkat bíró Károlyiak sorában, a birtokszerző István dédunokája – 1803-ban, mindössze 35 évesen életét vesztette Bécsben egy párbajban. Három kiskorú fiú- és három kiskorú leánygyermeket hagyott árván, akiknek a természetes, törvényes gyámja ezután édesanyjuk, Károlyi József özvegye, a német születésű, de magyar érzésű nemes hölgy: Wartenbergi gróf Waldstein Erzsébet lett. Az özvegy 1807-ben újraházasodott, feleségül ment Buzini gróf Keglevich Ágostonhoz, aki ezután jogilag gyámsági társkormányzó. A grófné 1813. január 3-án bekövetkező halálakor a magyar királyi udvari kancellária gr. Keglevich Ágostont nevezte ki a még mindig kiskorú Károlyi gyermekek gyámjává, de a gróf nem sokáig tölthette be e tisztét, mert ugyanezen év (1813.) novemberében távozott az élők sorából Grazban, egy hosszan tartó vízbetegség következtében. Ekkor Pest vármegye Tolnai gróf Festetics Jánost tette meg ideiglenes gyámgondnoknak, majd néhány nap múlva a király Bécsben, nov. 10-én keltezett rendeletben Wartenbergi gróf Waldstein Emánuelt nevezte ki a Károlyi árvák gyámgondviselőjévé. Ő 1821. november végéig töltötte be e tisztét, és a nyolc évre a grófi családtól kisebb vagyont vehetett át a gyámsági szolgálataiért. A központi kormányzást végül 1821-ben gróf Károlyi István, a legidősebb Károlyi fiú vette át, aki ekkorra nagykorúvá lett.²³

¹⁷ Ld. K.á.v. 3-7.p.

¹⁸ Ld. K.á.v. 7.p.

¹⁹ Ld. K.á.v. 52-56.p.

²⁰ telek, lat.

²¹ In . K.á.v., 8.p.

²² Ld. MOL. P392 214 d. 63 pagina, *Sámsoni Vfogadó eránt Ponery Jánostól 1818^{ik} esz. Sz: György napkor kezdve három esztendőkre tett Contractus* [=szerződés]

²³ Ld. gr. Károlyi László: *A Károlyi-család birtok története* Bp. 1911., 248-249. p.

A tulajdonos tehát 1814. április 24-én Ponery[?] János nevű bérlőnek adja ki a vendégfogadót, mely – a szerződés szerint – három szobából, egy konyhából, egy kamrából, egy fészerből, és 30 lovat befogadó istállóból áll. A fogadóban a bérlő az uraság lovait és pálinkáját „*igaz mértékkel*” köteles árulni. A haszonbérlő emellett kap félteleknyi földet adómentesen. Mindezek fejében évente fizet 370 forintot az uradalmi pénztárba. Amennyiben ez nem történik meg, kizárják a bérletből. A haszonbérlőnek a szerződés szerint kezest kell állítania az uraság nagyobb biztonsága érdekében. A haszonbérlő köteles „*igaz mértékkel*” élni, az italokat uradalmi áron, vidéki ár alatt nem árulni. Az épületekre – melyek az uraság költségén tartatnak fenn jó állapotban – köteles gondot viselni és a kisebb javításokat maga elvégezni. Az épületeket olyan állapotban, amilyenben átvette, kell a szerződés lejártával visszaadnia. Amennyiben azokban tűz-, vagy más, emberi gondatlanságból származó kár keletkezne, a saját vagy cselédjei hibájából, azt a bérlő köteles megtéríteni. Az uraság dolgában eljáró tiszteknek szobát és istállót ingyen köteles szolgáltatni. Szintúgy az uraság ügyeit intéző fuvarosoknak, cselédeknek, s lovaiknak az istállót ingyenesen kell biztosítania.²⁴

Megállapíthatjuk, hogy a bérlet – míg 1807-ben 45 Ft – 1818-ban már 370 Ft évente – ez jelentős áremelkedés 11 év alatt.

Összefoglalva: az éves bérleti díjért (1818-ban ez 370 Ft) és félteleknyi földhasználatért a bérlő (Ponery[?] János) köteleztetett arra, hogy az italokat ne mérje áron alul, az épületet megfelelő karban tartsa, akár kisebb javításokat is végezve, esetleges kár (tűz vagy emberi mulasztás) esetén teljes kártérítéssel tartozzon, a földesúr tisztjeinek ingyen szobát, istállót, egyéb fuvarosainak, cselédjeinek pedig ingyen istállót biztosítson.

Az 1826-os évből is fennmaradt egy szerződés²⁵, mely szintén a sámsoni vendégfogadó bérlésének feltételeit fogalmazza meg. Az árenda itt is három évre szól, „*az 826dik esztendei Szent György naptul[...]*829 dik esztendei Sz. György nap”-ig²⁶, ekkor már Károlyi György Sámson tulajdonosa, ő adja bérbe a fogadót *Juhász Ferentz*nek, aki már 700 forint „*árendális summát*” fizet egy esztendőre. Ezen túl köteles a bérlő a fogadóban folyamatosan „*ó fejér bort*” tartani az „*előkelő utazók végett*”, és ezen előkelő utazókat „*illő emberséggel*” fogadni. A három éves bérlet ideje alatt az „*arendator*” köteles a fogadót a saját költségén kimeszeltetni, tisztán tartani, a nyílászárókat karbantartani – az uraság (Károlyi György, Károlyi József fia) feladata pedig a külső vakolás, a tető javítása. Az épületekben saját, vagy cselédjei gondatlanságából keletkezett tűz- vagy egyéb kárt köteles a bérlő megtéríteni, aminek betartására a szerződésben következő sorok nyújtanak garanciát: „*lentebb is alá irt Juhász Ferentz Arendator minden ingó és ingatlan akár hol találtato Javaim a Mtgos*

²⁴ Ld. MOL, P392 214 d. 63 pagina, *Sámsoni Vfogadó eránt Ponery Jánostól 818^{ik} esz. Sz. György napkor kezdve három esztendőkre tett Contractus*

²⁵ Ld. MOL, P392 214 d. 63 pagina, *Köt Levél, Melynek erejével az Mltsgos Gróf Károlyi Familia Birtokában lévő Sámsoni Pusztán helyhezetett VFogadóban az illető Arendator tulajdon italainak szabados mérése, vszoba, konyha, állás, és 28. Hold szántó földnek haszonvételeivel, az Oroshazi Uradalmi Tisztságh által, az ezen Haszonvételeket kivevő Juhász Ferentz eddigi Sámsoni Fogadósnak lentebb elé adott Feltételek alatt ki haszonbéreltetett. 1826.*

²⁶ In. MOL, P392 214 d. 63 pagina, *Köt Levél. 1826.*

Uraságh részire le kötöm, hogy azokbul minden esetre a Tartozásig, maga magának optionaliter választva eleget tehessen és tétethessen.”²⁷

Az 1826. évi szerződés annyiban módosult az 1818. évihez képest, hogy (1) előírja az ó fehér bor tartását előkelő vendégek számára (akik feltehetőleg a földesúr tisztjeit jelentik); (2) külön kitér ezen *előkelőségekkel* való illendő bánásmódra, és ha erre nyíltan és direkt kitér, akkor ez minden bizonytalanságot jelent; (3) kötelezően meghagyja az évenkénti karbantartást, meszelést, és továbbra is teljes kártérítéssel tartozik a bérlő egy esetleges kárt követően.

Kitűnik a szerződésekből, hogy a bérlők személye is gyakrabban változott: míg 1818-ban Ponery[?] János, addig 1826-ban már Juhász Ferenc bérlő a fogadó.

Az 1826-27-es esztendőkből számos becsü-levél maradt fenn a *Sámsoni Pusztai* épületeiről, ami lehetővé teszi, hogy fogalmat alkothassunk az itt fellelhető ingatlanokról (így a vendégfogadónak is) az egymáshoz viszonyított értékéről. Íme a becsükről egy összefoglaló táblázat²⁸:

| Folyó szám | | f [forint] | x [krajcár] |
|------------|--|---------------|----------------|
| 1. | <i>Az Ispányi Lakhely</i> | 1894 | 23 |
| 2. | <i>Az Udvari Káplány Lakhelye</i> | 1436 | 39 |
| 3. | <i>A' Kápolna</i> | 4005 | 38 |
| 4. | <i>Kertész Lakhelye</i> | 496 | 8 |
| 5. | <i>A' Pusztai Katona Kvartély</i> | 219 | 14 |
| 6. | <i>Molnár Ház</i> | 210 | 14 |
| 7. | <i>A' Kettős Száraz Malom</i> | 991 | 6 |
| 8. | <i>Az Uradalmi Mag Tár</i> | 8828 | 47 |
| 9. | <i>A' Nagyobb Ökör Istálló</i> | 521 | 55 |
| 10. | <i>A' Kisebb Ökör Istálló</i> | 332 | 45 |
| 11. | <i>A' Szekér Szin</i> | 226 | 30 |
| 12. | <i>A' Belső Juh Major</i> | 17504 | 57 |
| 13. | <i>A' Külső vagy a' Czigány Járasi Juh Major</i> | 6546 | 45 |
| 14. | <i>A' Csomorkányi Juh Major</i> | 7642 | 25 |
| 15. | <i>A' Vendég Fogadó</i> | 3349 | 21 |
| 16. | <i>A' Száraz Eren épült Hidak</i> | 2192 | 30 |
| 17. | <i>A' Pusztában lévő kútak</i> | 421 | 5 |
| 18. | <i>Az Életes vermek</i> | 432 | - |
| | Suma Sumarum | 57253 f | 22 x |

A becsü levelek „*hites Mester Emberek által lelki isméret szerént úgy tétettek, hogy azokat hitük letételivel is megerősítették.*”²⁹ E felkért mesteremberek: kőműves, asztalos, fafaragó, ács, nádverő, üveges, lakatos a majorság épületein tételesen végighaladva felbecsülték az azokba fektetett *falrakói, faragói, asztalosi, lakatosi,*

²⁷ In. MOL, P392 214 d. 63 pagina, *Köt Levél. 1826.*

²⁸ In. MOL, P394 XIII./5. *Sámsonpuszta. 1827.*

²⁹ In. MOL, P394 XIII./5. *Sámsonpuszta. Becsü levelek. 1827.*

üvegesi, nádverősi munkát, amit írásban rögzítve eskü alatt később a kezük jegyével hitelesítettek.

A vendégfogadó az értékesebb épületek sorába tartozott (3349 forint). Látjuk, hogy az itt fellelhető épületek közül csak a Magtár (8828 Ft) és a Kápolna (4005 Ft) múlja értékben felül.

A vendégfogadó becsüje a következőképpen fest részletesen:

| <i>A' Vendég Fogadó</i> | | <i>Külön</i> | | <i>Öszvessen</i> | |
|-------------------------|-----------------------|--------------|----------|------------------|----------|
| | | <i>f</i> | <i>x</i> | <i>f</i> | <i>x</i> |
| | <i>Kőműves</i> | 1199 | - | - | - |
| | <i>Áts</i> | 451 | 24 | - | - |
| | <i>Asztalos</i> | 90 | 6 | - | - |
| | <i>Lakatos</i> | 109 | 30 | - | - |
| | <i>Üveges</i> | 10 | - | - | - |
| | Summa | 1860 | - | 1860 | - |
| <i>Állás Szinnye</i> | <i>Kőműves</i> | 272 | 15 | - | - |
| | <i>Áts</i> | 393 | 13 | - | - |
| | <i>Lakatos</i> | 32 | 59 | - | - |
| | Summa | 698 | 27 | 698 | 27 |
| <i>Kútja</i> | <i>Kőműves</i> | 50 | - | - | - |
| | <i>Áts</i> | 33 | 42 | - | - |
| | <i>Lakatos</i> | 1 | 30 | - | - |
| | Summa | 85 | 12 | 85 | 12 |
| <i>Kerítése</i> | <i>Kőműves</i> | 614 | - | - | - |
| | <i>Áts</i> | 28 | 42 | - | - |
| | <i>Asztalos</i> | 3 | - | - | - |
| | <i>Lakatos</i> | 60 | - | - | - |
| | Summa | 705 | 42 | 705 | 42 |
| | Summa Summarum | - | - | 3349 | 21 |

E táblázatból leolvashatjuk, hogy az igazán jelentős a kőműves munka értéke, és csupán a fogadó kerítése (705 Ft) többet ér, mint a *Molnár ház* (210 Ft) és *Katona ház* (219 Ft) együttvéve.

A Károlyi árvák vagyonelejtára tételes leírását adja a vendégfogadónál található használati eszközöknek: "Faragott fenyő asztal(1); Deszka asztal(2); Faragott Pad(2); Fenyő nyoszolya (2); Karszék ótska (4); Bor mérő asztal (1); Fenyő Fogas (3); Réz itzés (1); Réz Meszes (1); Réz Fertályos(1); Réz Töltésér(1); Pálinkás Töltésér(1); Srofos vas abrants (2); Fa töltésér(1); Bor borosta (1); Kár mentő(1); Itato vályu (1); Vasas veder(1); Tűzi Lajtorja (1)."³⁰ Ezen használati eszközök lajstromából kiderül, hogy a vendégfogadóban pálinkát és bort bizonyosan mértek. A három asztalból, a padok (2 db), székek (4db) számából következtetni tudunk az italmérő helyiség (*borivó*) méretére.

³⁰ In. K.á.v. 8.p.

Az egykori Sámson falu (1860 előtt)³¹ a Károlyi majorság területén helyezkedett el, a mai Szent János erdő szívében és közvetlen környékén. Az 1801. évben Károlyi József jóvoltából emelt vendégfogadó értékét, funkcióját tekintve fontos, impozáns épülete volt a 19. századi Sámsonnak. A Károlyi árvák vagyonleltárának köszönhetően a fogadó elhelyezkedésének, helyiségeinek, bútorzatának részletes leírása fennmaradt. Tulajdonosai a vendégfogadót rendszeresen bérbe adták, így az számukra folytonos bevételi forrásul szolgált. A bérleti szerződések az évek múlásával egyre árnyaltabbá váltak. Nemcsak a bérleti díj emelkedett, de a társadalmi viselkedéssel kapcsolatos elvárások is változtak, szigorodtak. A vendégfogadó későbbi sorsáról, pusztulásáról jelenleg semmit sem tudunk, annak föltárása a jövő feladata.

³¹ „1860^{ik} évben Sámson falu jelen helyére tétetett át, előbb szanaszét Sámson majorság határán összevissza létezően”
In. Historia Domus, 5.p.